

UCHWAŁA NR IX/70/2015

Rady Miasta Tarnobrzega

z dnia 26 marca 2015 r.

**w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny
i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015 – 2017**

Na podstawie art. 12 pkt 11 i art. 92 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity Dz.U.2013.595 z późn. zm.) i art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz.U.2013.594 z późn. zm) w związku z art. 176 pkt 1, art. 180 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz.U.2013.135 z późn. zm.) Rada Miasta Tarnobrzega uchwala co następuje:

§ 1 .

Przyjmuje się Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015 – 2017 stanowiący Załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2 .

Wykonanie Uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Tarnobrzega oraz Dyrektorowi Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu.

§ 3 .

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta Tarnobrzega i Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu.

**Przewodniczący Rady Miasta
Kamil Kalinka**

UZASADNIENIE

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013r. poz. 135 z późn. zm.) do zadań gminy i powiatu należy opracowanie i realizacja trzyletniego programu dotyczącego wspierania i rozwoju pieczy zastępczej, zawierającego między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych. Przyjęcie Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej w Tarnobrzegu na lata 2015 – 2017 obejmuje działania profilaktyczne mające na celu wzmocnienie rodziny oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. W związku z tym uzasadnione jest podjęcie Uchwały.

Z up. PREZYDENTA MIASTA
Jożef Molyka
Zastępca Prezydenta

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr IX/70/2015
Rady Miasta Tarnobrzega
z dnia 26 marca 2015 r.

Program Wspierania Rodziny i Rozwoju

Pieczny Zastępczej na lata 2015-2017

TARNOBRZEG 2015

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
I. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU.....	4
II. PROGRAM WSPIERANIA RODZINY	4
III. CHARAKTERYSTYKA RODZIN ZASTĘPCZYCH Z TERENU MIASTA TARNOBRZEGA W LATACH 2012-2014.....	5
IV. CHARAKTERYSTYKA INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ NA TERENIE MIASTA TARNOBRZEGA	8
V. CELE PROGRAMU	13
VI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU	20
VII. ADRESACI PROGRAMU.....	20
VIII. REALIZATORZY PROGRAMU	21
IX. PARTNERZY PROGRAMU	21
X. LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH W LATACH 2015 – 2017.....	21
XI. MONITORING I EWALUACJA	21

WSTĘP

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013 r. poz. 135 z późn. zm., art. 176 pkt 1 i art.180 pkt. 1) nakłada na gminę i powiat obowiązek opracowania i realizacji 3 – letnich programów wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej. Realizując zapisy ustawy miasto Tarnobrzeg przedstawia Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015 – 2017, którego intencją jest wprowadzenie w życie szerokiego spektrum działań, mających na celu wsparcie dziecka w środowisku rodzinnym oraz ograniczenie umieszczania dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, poprzez rozwój rodzinnej pieczy zastępczej.

Program odnosi się do zadania gminy, jakim jest organizacja systemu wsparcia dla rodziny naturalnej dziecka przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, poprzez wprowadzenie asystentów rodziny, tworzenie rodzin wspierających, placówek wsparcia dziennego, oraz propozycji różnorodnych form pomocy i pracy z rodziną, jak również do zadania powiatu w zakresie zapewnienia dziecku opieki i wychowania poza środowiskiem rodzinnym w pieczy zastępczej i udzielaniu wsparcia pełnoletnim wychowankom opuszczającym formy opieki zastępczej.

W Programie Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015 – 2017 dla miasta Tarnobrzega wskazano na konieczność podjęcia działań profilaktycznych, wspomagających i wspierających rodzinę biologiczną dziecka, rozwijających i wspierających rodzinną pieczę zastępczą oraz usamodzielniających się wychowanków. Program jest spójny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Tarnobrzega na lata 2014-2020, Programem Pomocy Dziecku i Rodzinie w Tarnobrzegu na lata 2011-2016 oraz Miejskim Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2015r.

I. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Działania w zakresie rozwoju pieczy zastępczej, w tym zadania zawarte w niniejszym Programie, podejmowane są i realizowane w oparciu o następujące przepisy i dokumenty:

- 1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997r. Nr 78 poz. 83 z późn. zm.);
- 2) Konwencja o Prawach Dziecka (Dz. U. z 1991r., Nr 120, poz. 526 z późn. zm.);
- 3) Ustawa z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2013r. , poz.595 z późn. zm.);
- 4) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013, poz. 135 z późn. zm.);
- 5) Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2015r., poz. 136 z późn. zm.);
- 6) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011r., Nr 292, poz. 1720).

II. PROGRAM WSPIERANIA RODZINY

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Obowiązek ten jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami

wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi. Zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej są realizowane zgodnie z zasadą pomocniczości.

Stosując ustawę, należy mieć na względzie podmiotowość dziecka i rodziny oraz prawo dziecka do:

- 1) wychowania w rodzinie, a w razie konieczności wychowywania dziecka poza rodziną;
- 2) opieki i wychowania w rodzinnych formach pieczy zastępczej, jeśli jest to zgodne z dobrem dziecka;
- 3) powrotu dziecka do rodziny;
- 4) utrzymywania osobistych kontaktów z rodzicami, z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów;
- 5) stabilnego środowiska wychowawczego;
- 6) kształcenia, rozwoju uzdolnień, zainteresowań i przekonań oraz zabawy i wypoczynku;
- 7) pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia;
- 8) ochrony przed bezprawną ingerencją w życie dziecka;
- 9) informacji i wyrażania opinii w sprawach, które go dotyczą, odpowiednio do jego wieku i stopnia dojrzałości;
- 10) ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem;
- 11) poszanowania tożsamości religijnej i kulturowej;
- 12) dostępu do informacji dotyczących jego pochodzenia zgodnie z obowiązującym prawem.

III. CHARAKTERYSTYKA RODZIN ZASTĘPCZYCH Z TERENU MIASTA TARNOBRZEGA W LATACH 2012-2014

Rodzina to pierwsze miejsce, w którym dowiadujemy się, czym jest świat, jakie zasady nim rządzą i jak się wśród nich odnaleźć. Rodzice, dziadkowie, rodzeństwo, osoby, które towarzyszą naszemu dorastaniu, uczą nas tego, kim jesteśmy, a obserwując, jak oni funkcjonują, dowiadujemy się co nam wolno i co zyska akceptację społeczeństwa, a co spotka się z niezadowoleniem innych.

Zastępcze rodzinne formy opieki nad dzieckiem są najlepszym rozwiązaniem w sytuacji, gdy dziecko pozbawione jest możliwości rozwijania się w swojej naturalnej rodzinie. Rodzina zastępcza jest najbardziej przyjaznym środowiskiem dla dziecka pozbawionego opieki rodziny biologicznej. Rodziny zastępcze nie tylko zabezpieczają dziecku opiekę i wychowanie, ale również wypełniają w sposób właściwy potrzeby emocjonalne opuszczonego dziecka.

Charakterystyka rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie miasta Tarnobrzega.

W Tarnobrzegu obecnie funkcjonuje łącznie 36 rodzin zastępczych, w których przebywa 51 dzieci, z tego:

- ✓ 28 rodzin, to zastępcze rodziny spokrewnione z dzieckiem, tworzone przez wstępnych lub rodzeństwo dziecka,
- ✓ 7 to rodziny niezawodowe, w których opiekunów i dzieci nie łączy bliskie pokrewieństwo,
- ✓ jedna wielodzietna zawodowa rodzina zastępcza, w której przebywa 3 dzieci.

Zdecydowanie dominującym typem opieki zastępczej jest rodzina spokrewniona z dzieckiem. Obecnie w mieście funkcjonuje 28 takich rodzin, wychowuje się w nich 39 dzieci. Spośród 39 dzieci, 2 jest w wieku z przedziału (od 1 do 3 lat), 2 w wieku (od 4 do 6 lat), 16 dzieci osiąga wiek (od 7 do 13 lat), 17 dzieci z przedziału (14-17), 2 jest pełnoletnich. Jedną rodzinę tworzą osoby przed 30 rokiem życia, 10 w wieku (od 51-60 lat), w 14 rodzinach zastępczych wiek opiekunów mieści się w przedziale (61-70 lat), w przypadku 3 rodzin opiekunowie przekroczyli 70 rok życia. Przeważająca większość spokrewnionych rodziców to dziadkowie wychowujący wnuki. Opiekunów i wychowanków dzieli co najmniej jedno pokolenie. Często w takich rodzinach występują zakłócenia we wzajemnej komunikacji, a brak porozumienia rodzi wiele problemów wychowawczych i rozwojowych. Aby poprawić funkcjonowanie spokrewnionych rodzin zastępczych należy udroźnić i wzmocnić system pomocowy. W tym zakresie poczyniono pierwsze działania poprzez zatrudnienie 2 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

Dane dotyczące struktury rodzin zastępczych w latach 2012-2014 ujęto w tabeli.

Tabela nr1: Rodziny zastępcze w gminie Tarnobrzeg w latach 2012-2014

LICZBA RODZIN ZASTĘPCZYCH	LICZBA RODZIN		
	2012	2013	2014
SPOKREWNIONYCH	30	28	29
NIEZAWODOWYCH	9	7	7
RODZIN ZAWODOWYCH	1	1	1
W TYM:			
WIEŁODZIETNYCH	0	0	1
SPECJALISTYCZNYCH	0	0	0
POGOTOWIA RODZINNEGO	0	0	0
RAZEM	40	36	37

Zródło: MOPR

Powyższa tabela przedstawia liczbę rodzin zastępczych w latach 2012 – 2014 funkcjonujących na terenie Gminy Tarnobrzeg z podziałem na rodziny zastępcze spokrewnione, niezawodowe i zawodowe.

Tabela nr 2: Wiek dzieci w rodzinach zastępczych w gminie Tarnobrzeg w latach 2012 – 2014

PRZEDZIAŁ WIEKOWY DZIECI	DZIECI W RODZINACH ZASTĘPCZYCH		
	2012	2013	2014
OD 0 – 6 LAT	8	8	8
OD 7 – 13 LAT	21	26	21
OD 14 – 18 LAT	14	13	19
POWYŻEJ 18 LAT	9	3	5
RAZEM	52	50	53

Zródło: MOPR

Powyższa tabela przedstawia wiek dzieci w rodzinach zastępczych w latach 2012 – 2014 funkcjonujących na terenie Gminy Tarnobrzeg z podziałem na przedziały wiekowe.

Tabela nr 3: Wiek opiekunów w rodzinach zastępczych w gminie Tarnobrzeg w latach 2012 – 2014

PRZEDZIAŁ WIEKOWY OPIEKUNÓW W RODZINACH ZASTĘPCZYCH	RODZINY ZASTĘPCZE		
	2012	2013	2014
OD 20 – 30 LAT	0	0	1
OD 31 – 40 LAT	3	2	1
OD 41 – 50 LAT	5	4	3
OD 51 – 60 LAT	12	7	13
POWYŻEJ 60 LAT	20	23	19
RAZEM	40	36	37

Zródło: MOPR

Powyższa tabela przedstawia wiek opiekunów w rodzinach zastępczych w latach 2012 – 2014 funkcjonujących na terenie Gminy Tarnobrzeg z podziałem na przedziały wiekowe. Analizując potrzeby pieczy zastępczej na terenie naszego miasta należy zwrócić uwagę na rosnące zapotrzebowanie pozyskania zawodowej rodziny zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego, w którym okresowo mogłyby przebywać dzieci do lat 7-miu, oczekujące na uregulowanie sytuacji prawnej, pozwalającej na zgłoszenie dziecka do przysposobienia. Ponadto istnieje potrzeba tworzenia niezawodowych rodzin zastępczych, zapewniających dziecku możliwości rozwoju w sferze emocjonalnej i społecznej w warunkach rodzinnych.

IV. CHARAKTERYSTYKA INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ NA TERENIE MIASTA TARNOBRZEGA

Na terenie Miasta Tarnobrzega funkcjonują dwie placówki opiekuńczo – wychowawcze oraz dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie.

- 1. Dom Dziecka Stowarzyszenia Przyjaciół Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej** ul. Św. Barbary 1, w której przebywa 14 dzieci.
- 2. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinny Dom Dziecka** ul. Słoneczna 17, w której przebywa 9 dzieci.

3. Dom Pomocy Społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie ul. Sienkiewicza 211, w którym przebywa 66 pensjonariuszy w tym 50 umieszczonych na podstawie decyzji wydanej przed dniem 01.01.2004r. oraz 16 umieszczonych na podstawie decyzji wydanej po 01.01.2004r. Spośród ogólnej liczby pensjonariuszy przebywających w DPS 9 to dzieci do 18 roku życia. Podstawowym zadaniem realizowanym przez placówki opiekuńczo- wychowawcze jest całodobowa opieka nad dziećmi pozbawionymi należytej opieki rodziców. Dzieciom przebywającym w placówce zapewniana jest całodobowa opieka. Prowadzone są zajęcia socjalizacyjne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne, resocjalizacyjne, terapeutyczne zmierzające do wyrównania braków wychowania w środowisku rodzinnym i przygotowanie do życia społecznego. Placówka zaspakaja niezbędne potrzeby dziecka na poziomie obowiązującego standardu. Dzieci mają zapewnione kształcenie, wyrównywanie opóźnień rozwojowych i szkolnych. Podejmowane są działania w celu powrotu dziecka do rodziny, znalezienia rodziny przysposabiającej lub umieszczenia w rodzinnej pieczy zastępczej.

Zgodnie z decyzją z dnia 27.06.2012r. Wojewoda Podkarpacki wydał zezwolenie na prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej noszącej nazwę „Dom Dziecka Stowarzyszenia Przyjaciół Placówki Opiekuńczo- Wychowawczej ul. Św. Barbary 1”. Jest to placówka typu socjalizacyjnego. Zezwolenie wydano na czas nieokreślony. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego może przebywać 14 dzieci.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza w ramach swej działalności zapewnia dzieciom opiekę i wychowanie w warunkach zbliżonych do warunków rodzinnych. Zaspokaja potrzeby bytowe, rozwojowe, w tym emocjonalne, psychiczne, społeczne i religijne dzieci.

Dom Pomocy Społecznej prowadzony jest przez Zgromadzenie Sióstr Służebniczek. Dom zgodnie z Decyzją Wojewody jest przeznaczony dla 67

chłopców z różnym stopniem niepełnosprawności zarówno fizycznej jak i intelektualnej, którzy wymagają całodobowej opieki.

Tabela nr 4: Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo – wychowawczych w latach 2012 – 2014 na terenie miasta Tarnobrzega

RODZAJ PLACÓWKI	LICZBA DZIECI		
	2012	2013	2014
POW	11	14	13
POW - RODZINNY DOM DZIECKA	9	9	9
DOM POMOCY SPOŁECZNEJ	9	9	9

Źródło: MOPR

Powyższa Tabela przedstawia liczbę dzieci z Gminy Tarnobrzeg przebywających w latach 2012 – 2014 w placówkach opiekuńczo -wychowawczych tj. Dom Dziecka Stowarzyszenia Przyjaciół Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Tarnobrzegu, Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza – Rodzinny Dom Dziecka w Tarnobrzegu oraz Dom Pomocy Społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie w Tarnobrzegu.

Tabela nr 5: Dzieci pochodzące z gminy Tarnobrzeg umieszczone w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie kraju w latach 2012 – 2014

	ROK		
	2012	2013	2014
LICZBA DZIECI	5	8	8

Źródło: MOPR

Powyższa tabela przedstawia liczbę dzieci z Gminy Tarnobrzeg umieszczonych w latach 2012 - 2014 w placówkach opiekuńczo - wychowawczych na terenie kraju tj. w Biłgoraju, Lublinie, Stalowej Woli, Sandomierzu, Łoniewie.

Tabela nr 6: Usamodzielnianie wychowanków opuszczających rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo – wychowawcze

LICZBA USAMODZIELNIANYCH	ROK 2012	ROK 2013	ROK 2014
KONTYNUUJĄCYCH NAUKĘ	28	32	23
KTÓRYM PRZYZNANO POMOC W FORMIE RZECZOWEJ	6	3	1
KTÓRYM PRZYZNANO POMOC PIENIĘŻNĄ NA USAMODZIELNIENIE	3	4	3
UMIESZCZONYCH W MIESZKANIU CHRONIONYM	2	3	4

Źródło: MOPR

Powyższa tabela przedstawia osoby usamodzielniane, które opuściły rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo - wychowawcze w latach 2012- 2014 oraz którym przyznano pomoc na kontynuowanie nauki, pomoc pieniężną na usamodzielnienie oraz pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej.

Formy kontynuowania opieki nad pełnoletnimi wychowankami, opuszczającymi formy pieczy zastępczej.

Osobom pełnoletnim opuszczającym formy pieczy zastępczej: rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne przyznaje się pomoc pieniężną na:

- 1) kontynuowanie nauki,
- 2) usamodzielnienie,
- 3) zagospodarowanie,

oraz udziela się pomocy w uzyskaniu:

- 1) odpowiednich warunków mieszkaniowych,
- 2) zatrudnienia.

Warunkiem przyznania wymienionych form pomocy jest posiadanie zatwierdzonego przez dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie indywidualnego programu usamodzielnienia, opracowanego przez osobę usamodzielnianą wspólnie z opiekunem procesu usamodzielnienia, określającego w szczególności:

- 1) zakres współdziałania osoby usamodzielnianej z opiekunem,

- 2) sposób uzyskania przez osobę usamodzielnianą wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych, pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz w podjęciu przez osobę usamodzielnianą zatrudnienia.

Zasady przyznawania pomocy pieniężnej usamodzielnianym wychowankom opuszczającym formy pieczy zastępczej są ściśle określone przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z zapisem ustawy, pomoc na kontynuowanie nauki udziela się osobom usamodzielnianym, kontynuującym naukę, bez względu na ich status materialny. Pomoc ta nie jest uzależniona od dochodu osoby ubiegającej się, udzielana jest co miesiąc, przez okres nauki, nie dłużej jednak, niż do czasu ukończenia przez osobę usamodzielnianą 25-roku życia. Obecnie z tej formy pomocy korzysta 14 osób usamodzielnianych, które opuściły rodziny zastępcze i 5 osób z placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Pomoc pieniężna na usamodzielnienie i na zagospodarowanie udzielana jest jednorazowo, na wniosek osoby usamodzielnianej, której miesięczny dochód nie przewyższa kwoty 1200 zł. Pomoc na zagospodarowanie może być przyznawana w formie rzeczowej. W odniesieniu do pomocy niematerialnej w naszym mieście osoby usamodzielniane mogą liczyć na pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, poprzez pozyskanie miejsca w mieszkaniu chronionym. Niestety osoby usamodzielniane napotykają na duże trudności w znalezieniu zatrudnienia. W Tarnobrzegu rynek pracy jest bardzo ograniczony. Wychodząc tym osobom naprzeciw należałoby stworzyć systemowy plan pomocy w powiązaniu z Powiatowym Urzędem Pracy, jak również lokalnymi przedsiębiorcami.

Jednym z najważniejszych problemów osób usamodzielnianych, opuszczających pieczę zastępczą jest trudność w pozyskaniu we własnym zakresie mieszkania i tym samym stworzenia odpowiednich warunków mieszkaniowych. Ponadto osoby te cechują się niechęcią do zmian w swoim życiu, niejednokrotnie zbyt niską motywacją do zdobywania wykształcenia. Często dotyczy to dzieci opuszczających instytucjonalne formy opieki tj. placówki opiekuńczo-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze. Dlatego też celowe jest podejmowanie działań wspierających proces usamodzielnienia, aby mógł on przebiegać w szerszym zakresie, umożliwiającą młodym osobom rozpoczęcie samodzielnego życia.

Na potrzeby osób usamodzielnianych Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu dysponuje 2 mieszkaniami chronionymi przeznaczonymi dla 5 usamodzielniających się wychowanków. Obecnie w mieszkaniu przy ulicy Wyspiańskiego 18/50 zamieszkuje wychowanka placówki opiekuńczo-wychowawczej wraz z dwojgiem małoletnich dzieci, natomiast w mieszkaniu przy ulicy Zwierzynieckiej 49/8 zamieszkuje 1 wychowanek z rodziny zastępczej. Koszty eksploatacji oraz opłaty czynszowe pokrywane są częściowo ze środków budżetu miasta, a częściowo pokrywają je wychowankowie z własnych środków.

Osoby zamieszkujące w mieszkaniu chronionym przygotowywane są do samodzielnego życia, kontynuują naukę, dorywczo pracują, starają się o przydział mieszkania komunalnego.

Wszystkie podejmowane działania w zakresie pomocy społecznej przez MOPR i nadzorowane placówki, mają na celu poprawę życia oraz zmierzają do zapewnienia lepszej opieki i pielęgnacji zarówno dla ludzi starszych jak i dzieci pozbawionych opieki rodziców naturalnych.

V. CELE PROGRAMU

Cel główny:

Wypracowanie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną oraz skutecznego rozwoju systemu pieczy zastępczej ze szczególnym uwzględnieniem form rodzinnych.

Cele szczegółowe:

- 1) profilaktyka środowiska lokalnego w zakresie promowania społecznie pożądanego modelu rodziny,
- 2) wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji, a związanych z opieką i wychowaniem dzieci,
- 3) propagowanie i wspieranie procesu powstawania niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych, w tym pełniących funkcję pogotowia rodzinnego, poprzez popularyzowanie idei rodzicielstwa zastępczego,

- 4) wzmocnienie funkcjonujących rodzin zastępczych, poprzez podniesienie ich kompetencji oraz utworzenie rodziny pomocowej,
- 5) praca z rodzinami niewydolnymi w zakresie sprawowania funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zagrożonymi umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej,
- 6) współpraca z Sądami oraz innymi instytucjami w zakresie oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej,
- 7) wspieranie procesu usamodzielnia pełnoletnich wychowanków opuszczających pieczę zastępczą.

1.	CEL SZCZEGÓŁOWY: Profilaktyka środowiska lokalnego w zakresie promowania społecznie pożądanego modelu rodziny.		
	DZIAŁANIA	REALIZATORZY	TERMINY REALIZACJI
1.1	Udział w ogólnopolskich kampaniach społecznych, których celem jest wzmocnienie rodziny. Wdrażanie programów edukacyjnych promujących społecznie pożądaną postawę wśród dzieci i rodziców.	MOPR, Urząd Miasta Tarnobrzega, jednostki oświaty, organizacje pozarządowe.	2015-2017
1.2	Wspieranie i propagowanie idei wolontariatu oraz innych form aktywności społecznej sprzyjających rozwojowi postaw charytatywnych w stosunku do osób wymagających pomocy i wsparcia. Podejmowanie działań profilaktycznych przy współudziale organizacji pozarządowych.	MOPR, Urząd Miasta Tarnobrzega, jednostki oświaty, organizacje pozarządowe.	2015-2017
1.3	Udział w projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej oraz rządowych projektach osłonowych mających na celu ochronę poziomu życia rodzin przeciw patologiom społecznym oraz promowanie prawidłowych postaw społecznych.	MOPR, Urząd Miasta Tarnobrzega, jednostki oświaty, organizacje pozarządowe.	2015-2017
1.4	Promowanie wartości rodzinnych wśród lokalnej społeczności poprzez audycje, ulotki, artykuły w lokalnej prasie oraz rozwój specjalistycznego wsparcia i organizowanie konferencji tematycznych	MOPR, Urząd Miasta Tarnobrzega, jednostki oświaty, organizacje pozarządowe.	2015-2017

2.	CEL SZCZEGÓŁOWY: Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji, a związanych z opieką i wychowaniem dzieci		
	DZIAŁANIA	REALIZATORZY	TERMINY REALIZACJI
2.1	Wspieranie rodzin poprzez organizowanie specjalistycznych szkoleń mających na celu podniesienie ich kompetencji opiekuńczo – wychowawczych – „Warsztat dobrego rodzicielstwa”.	MOPR, Urząd Miasta Tarnobrzega, jednostki oświaty, organizacje pozarządowe.	2015-2017
2.2	Wzmocnienie systemu wsparcia dla rodzin zagrożonych bezradnością opiekuńczo-wychowawczą oraz rodzin dysfunkcyjnych poprzez zatrudnienie asystentów rodziny.	MOPR, Urząd Miasta Tarnobrzega, jednostki oświaty, organizacje pozarządowe.	2015-2017
2.3	Pomoc rodzinie w przywróceniu równowagi w rodzinie poprzez zapewnienie profesjonalnego poradnictwa rodzinnego – utworzenie Punktu Konsultacyjnego dla rodzin.	MOPR, Urząd Miasta Tarnobrzega, jednostki oświaty, organizacje pozarządowe.	2015-2017

3.	CEL SZCZEGÓŁOWY: Propagowanie i wspieranie procesu powstawania niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych, w tym pełniących funkcję pogotowia rodzinnego, poprzez popularyzowanie idei rodzicielstwa zastępczego.		
	DZIAŁANIA	REALIZATORZY	TERMINY REALIZACJI
3.1	Utworzenie punktu informacyjnego.	MOPR - Tarnobrzeg	2015-2017
3.2	Monitorowanie informacyjnej strony internetowej.	MOPR - Tarnobrzeg	2015-2017
3.3	Rozreklamowanie idei zastępczego rodzicielstwa poprzez tematyczne plakaty i ulotki.	MOPR - Tarnobrzeg	2015-2017
3.4	Prowadzenie akcji promocyjnej i informującej w lokalnych mediach	MOPR - Tarnobrzeg	2015-2017

4.	CEL SZCZEGÓŁOWY: Wzmocnienie funkcjonujących rodzin zastępczych, poprzez podniesienie ich kompetencji.		
	DZIAŁANIA	REALIZATORZY	TERMINY REALIZACJI
4.1	Uruchomienie skrzynki e-mail.	MOPR - Tarnobrzeg	2015-2017
4.2	Zapewnienie rodzinom zastępczym dostępu na każdym etapie rozwoju dziecka do profesjonalnej informacji i poradnictwa w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, poprzez ustanowienie dyżurów specjalistów raz w miesiącu, w siedzibie pieczy zastępczej w godzinach: od 14:30-15:30.	MOPR - Tarnobrzeg	2015-2017
4.3	Prowadzenie grupy samopomocowej Grupy Wsparcia dla rodzin zastępczych oraz Szkoły Rodziców.	MOPR - Tarnobrzeg	2015-2017
4.4	Włączenie wolontariatu młodzieżowego do pomocy wychowankom z rodzin zastępczych np. poprzez pomoc w nauce.	MOPR - Tarnobrzeg	2015-2017
4.5	Wspieranie istniejących rodzin zastępczych:	MOPR - Tarnobrzeg	2015-2017

	a) organizowanie specjalistycznych szkoleń mających na celu podniesienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, dostarczanie wiedzy i umiejętności w zakresie opieki i wychowania, pomoc w prowadzeniu mediacji w sytuacjach konfliktowych		
	b) udzielenie wsparcia rodzinom zastępczym w formie „rodzin pomocowych”		

5.	CEL SZCZEGÓŁOWY: Praca z rodzinami niewydolnymi w zakresie sprawowania funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zagrożonymi umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej.		
	DZIAŁANIA	REALIZATORZY	TERMINY REALIZACJI
5.1	Działania profilaktyczne, które mają na celu zapobieganie zagrożeniom wpływającym niekorzystnie na prawidłowe funkcjonowanie rodziny poprzez wspieranie rodziców w prawidłowym wypełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez poradnictwo: prawne, socjalne, pedagogiczne oraz psychologiczne.	MOPR - Tarnobrzeg	Na bieżąco

6.	CEL SZCZEGÓŁOWY: Współpraca z Sądami oraz innymi instytucjami w zakresie oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.		
	DZIAŁANIA	REALIZATORZY	TERMINY REALIZACJI
6.1	Udział w zespole ds. oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej z pracownikami instytucji lokalnych (Sądy, Szkoły, Przedszkola, Żłobki)	MOPR - Tarnobrzeg	Na bieżąco

7.	CEL SZCZEGÓŁOWY: wspieranie procesu usamodzielnia pełnoletnich wychowanków opuszczających pieczę zastępczą.		
	DZIAŁANIA	REALIZATORZY	TERMINY REALIZACJI
7.1	Umożliwienie zamieszkania w mieszkaniu chronionym.	MOPR - Tarnobrzeg	Na bieżąco
7.2	Wsparcie finansowe	MOPR - Tarnobrzeg	Na bieżąco
7.3	Motywowanie osób usamodzielnianych do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym, kontynuowanie nauki, a tym samym zdobycie kwalifikacji zawodowych	MOPR - Tarnobrzeg	Na bieżąco
7.4	Motywowanie do aktywnego poszukiwania pracy oraz pomoc w zakresie przygotowania do wejścia na rynek pracy	MOPR – Tarnobrzeg PUP - Tarnobrzeg	Na bieżąco
7.5	Pomoc w pozyskaniu mieszkania z zasobów gminy.	MOPR – Tarnobrzeg Urząd Miasta Tarnobrzega	Na bieżąco

Cel szczegółowy: Realizacja celów wskazanych przez jednostki samorządu terytorialnego i organizacje pozarządowe działające na rzecz dzieci i ich rodzin				
PARTNERZY	JEDNOSTKI RZĄDOWE, SAMORZĄDOWE	ORGANIZACJE POZARZĄDOWE	CELE I ZADANIA	TERMIN REALIZACJI
PRZEDSZKOLE NR 1 PRZEDSZKOLE NR 2 PRZEDSZKOLE NR 3 PRZEDSZKOLE NR 4 PRZEDSZKOLE NR 5 PRZEDSZKOLE NR 6 PRZEDSZKOLE NR 7 PRZEDSZKOLE NR 8 PRZEDSZKOLE NR 9 PRZEDSZKOLE NR 12 PRZEDSZKOLE NR 13 PRZEDSZKOLE NR 14 PRZEDSZKOLE NR 15 PRZEDSZKOLE NR 17 PRZEDSZKOLE NR 18	JEDNOSTKI SAMORZĄDOWE		<p><u>promocja zdrowia:</u> realizacja treści programowych z edukacji zdrowotnej związanych z odżywianiem, dbałością o higienę i zapobieganie chorobom</p> <p><u>promocja kultury:</u> organizacja zajęć, spotkań, uroczystości przedszkolnych o charakterze wewnętrznym i zewnętrznym, udział w konkursach miejskich i ogólnopolskich;</p> <p><u>promocja sportu:</u> udział i realizacja programów promujących zdrowie i sportowy styl życia;</p> <p><u>organizacja czasu wolnego:</u> poprzez zabawy i zajęcia sportowe, rozwój zainteresowań, promowanie bezpiecznych form spędzania wolnego czasu;</p> <p><u>współpraca z rodziną i wspieranie jej w wychowaniu dzieci:</u> indywidualne rozmowy, zajęcia grupowo – warsztatowe, zajęcia otwarte, poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, logopedyczne, aktywne uczestnictwo rodziców w życiu przedszkola.</p>	2015-2017
SZKOŁA PODSTAWOWA NR 3 SZKOŁA PODSTAWOWA NR 4 SZKOŁA PODSTAWOWA NR 6 SZKOŁA PODSTAWOWA NR 7 SZKOŁA PODSTAWOWA NR 8 SZKOŁA PODSTAWOWA NR 9 SZKOŁA PODSTAWOWA NR 10 SZKOŁA PODSTAWOWA NR 11	JEDNOSTKI SAMORZĄDOWE		<p><u>organizacja czasu wolnego, rozwijanie zainteresowań, propagowanie kultury i sportu:</u> udział dzieci w zajęciach kół zainteresowań, zajęciach pozalekcyjnych, organizowanie uroczystości szkolnych, zabaw i dyskotek, wycieczek, rajdów, spacerów, systematyczny udział dzieci w zawodach sportowych o charakterze miejskim, rejonowym, wojewódzkim</p> <p><u>promocja zdrowego stylu życia:</u> realizacja treści programowych z edukacji zdrowotnej, organizowanie zajęć edukacyjno - wychowawczych, psychoedukacyjnych, konkursów, realizacje programów profilaktycznych, zapobieganie przemocy i agresji,</p> <p><u>wspieranie rodziców w prawidłowym wypełnianiu ich funkcji opiekuńczo – wychowawczych:</u> poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, organizowanie konsultacji</p>	2015-2017

			<p>i warsztatów edukacyjnych dla dzieci i rodziców, organizowanie zajęć korekcyjno – wyrównawczych dla dzieci;</p> <p><u>aktywna współpraca z instytucjami wspierającymi szkole w zakresie działań opiekuńczo - wychowawczych:</u> Policja, Straż Miejska, Sąd Rodzinny, MOPR, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Ośrodki Zdrowia, Miejska Biblioteka Publiczna</p>	
<p>GIMNAZJUM NR 1</p> <p>GIMNAZJUM NR 2</p> <p>GIMNAZJUM NR 3</p>	<p>JEDNOSTKI SAMORZĄDOWE</p>		<p><u>organizacja czasu wolnego:</u> organizowanie zajęć dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, udział dzieci w zajęciach kół zainteresowań, zajęciach pozalekcyjnych, organizowanie uroczystości szkolnych, zabaw i dyskotek.</p> <p><u>promocja zdrowia:</u> organizowanie zajęć edukacyjno - wychowawczych, psychoedukacyjnych dla dzieci i rodziców realizację programów profilaktycznych, zdrowotnych zapobieganie przemocy i agresji, udział dzieci w ogólnopolskich kampaniach prozdrowotnych , konkursach i przedstawieniach propagujących zdrowy styl życia;</p> <p><u>promocja kultury i sportu:</u> organizowanie, wycieczek, rajdów, spacerów, zajęć rekreacyjno – sportowych, pikników integracyjnych, organizowanie uroczystości i imprez szkolnych, systematyczny udział dzieci w zawodach sportowych szkolnych, pozaszkolnych;</p> <p><u>współpraca z rodziną:</u> pedagogizacja rodziców, organizacja warsztatów edukacyjno – profilaktycznych, spotkań informacyjno – tematycznych wg. zgłaszanych potrzeb i oczekiwań rodziców, umacnianie więzi w relacji rodzic – dziecko poprzez udział w imprezach szkolnych;</p> <p><u>aktywna współpraca z instytucjami wspierającymi szkole:</u> Policja, Straż Miejska, Sąd Rodzinny, MOPR, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna , Ośrodki Zdrowia, Miejska Biblioteka Publiczna.</p>	<p>2015-2017</p>
<p>ZESPÓŁ SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH NR 1</p> <p>ZESPÓŁ SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH</p>	<p>JEDNOSTKI SAMORZĄDOWE</p>		<p><u>informacyjne:</u> organizacja systematycznych zebrań i konsultacji dla rodziców, informowanie o prawach i obowiązkach rodzica</p>	<p>2015-2017</p>

<p>NR 2</p> <p>ZESPÓŁ SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH NR 3</p> <p>LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE</p> <p>ZESPÓŁ SZKÓŁ SPECJALNYCH</p>			<p>i ucznia, organizacja spotkań z przedstawicielami instytucji wspierającymi szkołę;</p> <p><u>edukacyjne:</u> pedagogizacja rodziców i dzieci - szkolenia prowadzone przez specjalistów, pedagoga szkolnego, wychowawców, zajęcia edukacyjne, grupy wsparcia dla rodziców, prelekcje i pogadanki tematyczne, terapie rodzinne, negocjacje rodzinne, warsztaty dla młodzieży z promocji zdrowia, wspólne działania prozdrowotne nauczycieli, rodziców i uczniów, wywiadówki z promocji zdrowia;</p> <p><u>interwencyjne:</u> współpraca z instytucjami wspierającymi rodzinę i szkołę w działaniach opiekuńczo - wychowawczych: Policja, Straż Miejska, Sąd Rodzinny, MOPR, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna, Punkt Interwencji Kryzysowej.</p>	
<p>PORADNIA PSYCHOLOGICZNO - PEDAGOGICZNA</p>	<p>JEDNOSTKA SAMORZĄDOWA</p>		<p>1. Diagnozowanie dzieci i młodzieży</p> <p>2. Bezpośrednia pomoc psychologiczno-pedagogiczna dla dzieci, młodzieży i rodziców:</p> <ul style="list-style-type: none"> - indywidualne lub grupowe zajęcia (terapia psychologiczna, pedagogiczna, logopedyczna) - terapia rodziny - psychoterapia indywidualna - warsztaty - prowadzenie mediacji - porady i konsultacje - grupy socjoterapeutyczne - grupy wsparcia dla rodziców - działalność informacyjno-szkoleniowa. 	<p>2015-2017</p>
<p>TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ DZIECI ODDZIAŁ OKRĘGOWY</p>		<p>ORGANIZACJA POZARZĄDOWA</p>	<ul style="list-style-type: none"> - działalność Środowiskowych Ognisk Wychowawczych - placówek wsparcia dziennego, - organizacja kolonii wypoczynkowych. 	<p>2015-2017</p>
<p>STOWARZYSZENIE RODZIN KATOLICKICH DIECEZJI SANDOMIERSKIEJ KOŁO PRZY PARAFII ŚW. BARBARY</p>		<p>ORGANIZACJA POZARZĄDOWA</p>	<ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie Świetlicy Środowiskowej dla dzieci z rodzin ubogich i rodzin z problemami. 	<p>2015-2017</p>
<p>STOWARZYSZENIE PROFILAKTYCZNE „BRZEG”</p>		<p>ORGANIZACJA POZARZĄDOWA</p>	<ul style="list-style-type: none"> - propagowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci, młodzieży i dorosłych - prowadzenie zajęć profilaktycznych z dziećmi i młodzieżą - prowadzenie poradnictwa psycho-pedagogicznego - organizowanie szkoleń z zakresu psychologii, pedagogiki i profilaktyki - organizowanie i prowadzenie 	<p>2015-2017</p>

			<p>grup terapeutycznych, terapii indywidualnej i terapii rodzinnej</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznawanie i diagnozowanie zjawisk patologii społecznej - pomoc rodzicom i nauczycielom w sprawach wychowawczych - współdziałanie i integrowanie środowisk działających na rzecz dzieci, młodzieży, rodziny - wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży - współpraca z organizacjami i stowarzyszeniami zajmującymi się profilaktyką, psychoedukacją i terapią. 	
KOMENDA MIEJSKA POLICJI W TARNOBRZEGU	JEDNOSTKA SAMORZĄDOWA		<ul style="list-style-type: none"> - szkolenia z rodzinami zastępczymi dotyczące tematyki zagrożeń wynikających z podejmowania zachowań ryzykownych, prewencja oraz profilaktyka. 	2015-2017

VI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Środki na realizację Programu mogą pochodzić z:

- budżetu miasta,
- budżetu państwa,
- funduszy unijnych,
- innych źródeł.

VII. ADRESACI PROGRAMU

1. Rodziny zastępcze.
2. Usamodzielniani wychowankowie rodzin zastępczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych i innych placówek.
3. Rodzice biologiczni dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.
4. Rodziny bezradne w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.
5. Rodziny ubogie i zagrożone ubóstwem.
6. Rodziny, w których występuje problem przemocy.

VIII. REALIZATORZY PROGRAMU

Koordynatorem Programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu przy współpracy jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych.

IX. PARTNERZY PROGRAMU

- Urząd Miasta Tarnobrzega,
- Sąd Rodzinny, kuratorzy zawodowi społeczni,
- Placówki oświatowe,
- Policja,
- Organizacje pozarządowe,
- Poradnia psychologiczno-pedagogiczna,
- Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej - Ośrodek Adopcyjny.

X. LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH W LATACH 2015 – 2017

	ROK 2015	ROK 2016	ROK 2017
LICZBA NOWYCH RODZIN ZASTĘPCZYCH ZAWODOWYCH			1

XI. MONITORING I EWALUACJA

Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015–2017 dla miasta Tarnobrzega ma charakter otwarty i będzie systematycznie aktualizowany w miarę pojawiających się potrzeb. Monitoring będzie prowadzony na bieżąco, równoległe z wykonywaniem konkretnych zadań. Okres realizacji programu obejmuje lata 2015–2017, a więc informacje odnośnie realizowanych działań oraz ich efektów będą zamieszczane w rocznych sprawozdaniach z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie. Pełna ewaluacja programu zostanie przeprowadzona po zakończeniu okresu jego realizacji.